

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88 (із змінами станом на 15.07.2021).
2. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень (затверджені Наказом Міністерства юстиції України 08.10.1998 № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України 26.12.2012 № 1950/5)).
3. Орлов Ю.К. Заключение эксперта и его оценка (по уголовным делам). М., 1995.
4. Статистика. Патрульна поліція України <http://patrol.police.gov.ua/statystyka/> (дата звернення: 10.09.2021).

НЕБЕЗПЕЧНІСТЬ ЕКСПЕРТНИХ МАНІПУЛЯЦІЙ, ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ВИСНОВКУ ПРО НЕМОЖЛИВІСТЬ ВИРІШЕННЯ ПОСТАВЛЕНИХ ПЕРЕД ЕКСПЕРТОМ ПИТАНЬ

Рубис О. С.

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінального процесу установи освіти «Академія
внутрішніх справ Республіки Білорусь»
м. Мінськ, Республіка Білорусь*

Кухарук Т. Б.

*методист Навчально-криміналістичного центру
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'ячука
м. Рівне, Україна*

Висновок експерта є найбільш важливою і поширеною формою застосування спеціальних знань, що мають доказове значення у кримінальному процесі [1].

Від ефективності виявлення, вилучення і фіксації слідової картини злочину, дотримання процесуального порядку призначення та проведення судових експертиз, а також від застосовуваних засобів і методів даних досліджень в більшості випадків залежить доля учасників процесу і всього провадження.

Будь-які фактичні дані, отримані в процесі експертного дослідження, перш за все, повинні бути категорією об'єктивною. Оцінювати це

знання – значить мати можливість перевірити належність, допустимість і достовірність як самого процесу судово-експертного пізнання, так і його результатів, викладених у висновках. Однією з найбільш складних ситуацій оціночної діяльності прокурора є вивчення та аналіз висновків експерта, які містять висновки про неможливість вирішення питання (питань) по суті.

У практиці правозастосування такі висновки отримали назву НВМ – не виявилося можливим.

Однією з підстав, яка може призвести до висновків про неможливість вирішення поставлених перед експертом питань є –небезпечність певних експертних маніпуляцій.

Дана обставина іноді не дозволяє експерту здійснити весь комплекс дій, передбачених методикою. тобто представлені об'єкти, а також питання, поставлені на вирішення експертизи, в загальному зрозумілі експерту, однак деякі особливості досліджуваних матеріалів не відповідають такому основоположному принципу використання спеціальних знань, як безпека.

Так, бронебійні патрони, з кулею спорядженої отруйною речовиною калібру 7,92 мм виробництва Німеччини до 1945 р з маркуванням «40 26h aux», «WaA 700» і стилізованим зображенням орла зі свастикою, призначені для знищення екіпажів танків і бойових машин; патрони 7,62x39 мм і 5,45x39 мм без маркування, які можуть бути споряджені гексогеном або іншим вибуховою речовиною; патрони калібру 9 мм Parabellum, виробництва Німеччини до 1945 року, які можуть бути споряджені нітрогліцериним – при проведенні балістичної експертизи досліджуються тільки в частині визначення групової та видової приналежності, а їх демонтаж і відстріл категорично заборонений.

Таким чином, вирішення питання про придатність для використання за цільовим призначенням таких патронів не представляється можливим.

Перш за все, за доцільне встановити:

1. якими саме положеннями (методикою, відомчою інструкцією з техніки безпеки і т.п.) продиктовані дії (бездіяльності) експерта;
2. чи існує відомий експерту порядок, можливо, не передбачений конкретною методикою, що дозволяє убезпечити представлені об'єкти або процес експертного дослідження.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>. Дата звернення 12.09.2021.